

Zbigniew Tarkowski: **DZIECKO NIE MÓWI: DLACZEGO, CZY I KIEDY ZACZNIE?** Wydawnictwo Harmonia, Gdańsk 2018, ss. 100.

Szacuje się, że niemal 20% współczesnych dzieci przejawia zaburzenia rozwojowe, które często manifestują się trudnościami w nabywaniu umiejętności prawidłowego posługiwania się mową (Raport GUS, *Zdrowie dzieci i młodzieży w Polsce w 2009 r.*). W książce Zbigniewa Tarkowskiego w prosty i przystępny sposób opisane są najczęstsze dylematy, jakie mają dzieci dotknięte problemami komunikacyjnymi oraz ich rodziny. Głównym celem autora było „uporządkowanie wiedzy i szumu informacyjnego, którego doświadczają poszukujący pomocy rodzice, korzystając z porad wielu specjalistów” (s. 10).

Publikacja przypomina obszerny wywiad. Autor porusza w niej dziewiętnaście zagadnień, przedstawionych w formie pytań oraz udzielonych odpowiedzi. Dotyczą one m.in. opóźnionego rozwoju mowy, różnych odmian mutyzmu, afazji dziecięcej, niedosłuchu oraz niedorozwoju intelektualnego. Krótko opisuje także problemy komunikacyjne dzieci, będące wynikiem zaburzeń związanych ze spektrum autyzmu (regres mowy, wycofywanie się z kontaktów społecznych, mały zasób słownictwa). Podejmuje również zagadnienie instytucjonalizmu, szczególnego rodzaju komunikacji w palcówkach opiekuńczo-wychowawczych (s. 70), coraz częstszej wielojęzyczności, wiążąc umiejętność posługiwania się kilkoma językami przez dzieci z ich ogólnymi uzdolnieniami lingwistycznymi. Wyraźnie akcentuje udział rodziców, jako osób motywujących (lub demotywiających) dziecko do nauki mówienia, oraz rolę wczesnej diagnostyki i interwencji w procesie nabywania przez dziecko kompetencji językowych. Ostatni rozdział, będący niejako podsumowaniem całego opracowania, stanowi próbę zdefiniowania najważniejszych czynników, których zakres i nasilenie warunkują nabywanie przez dziecko kompetencji komunikacyjnych w zakresie mowy.

Autor wielokrotnie podkreśla, że nabywanie mowy przez dziecko jest procesem długotrwałym, wymagającym pracy i zaangażowania, zaznacza tym samym, że nie wynaleziono dotąd żadnego leku ani metody, które pozwalają osiągnąć spektakularne efekty w krótkim czasie (s. 85). W swoich wypowiedziach Tarkowski przytacza tytuły książek i filmów, dzięki którym osoby zainteresowane konkretnym zagadnieniem mogą pogłębić wiedzę na dany temat. Jest to moim zdaniem dodatkowy walor książki.

Recenzowana publikacja przez logopedów i praktyków zawodowo zajmujących się rozwojem dziecięcej mowy może zostać odebrana jako nieco powierzchowna i ogólnikowa, natomiast dla rodziców, którzy borykają się z opóźnionym rozwojem mowy dzieci i poszukują odpowiedzi na wiele nurtujących ich pytań, oraz dla studentów kierunków pedagogicznych i nauczycieli pierwszych etapów edukacji recenzowana książka stanowić będzie praktyczny poradnik, pozwalający uzyskać podstawową wiedzę na poruszane w niej tematy.

Agnieszka Piechowicz

<https://orcid.org/0000-0001-6413-5033>

Studia doktoranckie, APS

3groszeagi@gmail.com

Cena 10,00 zł (VAT 5%)
Indeks 376841

3 MAJ
CZERWIEC
2019

SZKOŁA SPECYJALNA

ISTNIEJE OD 1924 ROKU

CZASOPISMO POŚWIĘCONE PEDAGOGICE SPECJALNEJ

PL ISSN 0137-818 X

W NUMERZE M.IN.:

- **Uczeń niewidomy z dysleksją – zarys problemu**
- **Jakość życia dzieci przewlekle chorych w ujęciu teoretycznym**
- **Research on developing and utilizing the set of standards on assurance of inclusive education quality for students with disabilities in general schools of Vietnam**

ISSN 0137-818X

9 770137 818007 03

1924
2019
95
lat
CZASOPISMA

Jaakko Seikkula, Tom Erik Arnkil: OTWARTE DIALOGI. ANTYCYPACJE, SZANOWANIE INNOŚCI. PODEJŚCIE TERAPEUTYCZNE SKONCENTROWANE NA SIECI SPOŁECZNEJ. Wydawnictwo UJ, Kraków 2018, ss. 294.

Coraz większa liczba dzieci i młodzieży w Polsce zostaje objęta opieką specjalistyczną w związku z nasilającym się zjawiskiem zaburzeń zachowania. Na wysokim poziomie utrzymuje się również liczba podejmowanych przez dzieci oraz młodzież prób samobójczych. W tym kontekście szczególnie ważne staje się nie tylko rozszerzanie warsztatu terapeutycznego aktywnych zawodowo psychologów i psychiatrów, ale także rozwijanie umiejętności pierwszej interwencji dokonywanej przez nauczycieli, wychowawców, pracowników socjalnych lub opieki społecznej, którzy nierzadko jako pierwsi dostrzegają niepokojące symptomy pojawiających się zaburzeń u swych podopiecznych. Wsparciem merytorycznym i praktycznym może stać się proponowana przez autorów tej książki metoda Podejścia Opartego na Otwartym Dialogu (ODA), stosowana z powodzeniem od 30 lat w Finlandii.

Jaakko Seikkula, profesor psychoterapii w Departamencie Psychologii Uniwersytetu w Jyväskylä, jest psychologiem klinicznym, terapeutą rodzinnym. Od wczesnych lat 80. XX w. do roku 1998 był członkiem zespołu, który w zachodniej Laponii zajmował się rozwijaniem metody Otwartego Dialogu w leczeniu ostrej psychozy. W ostatnich latach zajął się implementacją tej metody w pracy socjalnej z dziećmi, terapii rodzinnej, depresji oraz jako wsparcia w nauczaniu.

Tom Erik Arnkil, doktor nauk społecznych, jest pracownikiem Fińskiego Narodowego Instytutu Zdrowia i Opieki Społecznej. Wspólnie z zespołem współpracuje z jednostkami samorządowymi w celu rozwijania demokratycznej kultury pracy socjalnej na rzecz dzieci, młodzieży i rodzin, stosując metodę otwartej współpracy.

Monografia poświęcona jest budowaniu wzajemnych relacji. Relacji, których celem nie jest zmiana drugiej osoby, a życzliwość i wsparcie, tak ważne w dzisiejszych czasach, trwale naznaczonych postępem technologicznym.

Pierwszy rozdział wprowadza czytelnika w problematykę dwóch podejść w pracy terapeutycznej, których podstawą jest dialog. Różnice między nimi zaprezentowane są w formie niezwykle interesujących przykładów spotkań terapeutycznych. Wśród przedstawionych przykładów ukazano także modele zajęć prowadzonych w szkole, ukierunkowanych na tworzenie przestrzeni dialogu nauczyciel – uczniowie.

W kolejnych dwóch rozdziałach dokonano analizy porównawczej terapii systemowej oraz metody ODA. Autorzy podkreślili istotność dialogu międzykulturowego, konieczność indywidualizacji każdego procesu terapeutycznego, potrzebę włączania sieci społecznej. Podejście to odnieśli do życia codziennego, ukazując jego uniwersalność i szerokie spektrum zastosowania. Celem autorów było uświadomienie wagi najczęściej popełnianego błędu przez specjalistów – przyjmowania punktu widzenia nie klienta, a doradcy–eksperta. Osoby, którym chcielibyśmy pomóc, odbierają to jako brak akceptacji inności, co prowadzi do ograniczenia otwartości relacji.

W rozdziale czwartym i piątym przedstawiono istotne fazy i elementy tworzenia przestrzeni dialogicznej, w tym rolę komunikacji niewerbalnej. Zaprezentowano problem doboru uczestników spotkań skierowanych na rozwiązywanie problemów, metody aktywizacji osób uczestniczących. Podkreślono znaczenie szacunku jako centralnego elementu tworzenia właściwego środowiska dialogu, zwłaszcza w sytuacji, gdy w konflikt włączonych jest wielu uczestników, tworzących swoiste sojusze.

W pozostałych rozdziałach autorzy zastanawiają się, w czym tkwi siła dialogu – narzędzia do budowania relacji między ludźmi. Swoje rozważania opierają na badaniach naukowych, przytaczając liczne teorie oraz ich egzemplifikacje, własne doświadczenia z praktyki terapeutycznej. Prezentują także wskazania, jakimi powinniśmy się kierować przy nabywaniu i rozwijaniu własnych umiejętności prowadzenia dialogu w celu konstruowania oraz rozumienia więzi społecznych.

Praca podejmuje aktualną tematykę budowania prawidłowych relacji międzyludzkich. Jej aspekt praktyczny docenią liczni odbiorcy – zarówno psycholodzy zawodowo zajmujący się terapią, jak też nauczyciele, pracownicy socjalni mający do czynienia na co dzień z sytuacjami trudnymi, wymagającymi mediacji. Książka napisana jest w bardzo klarowny sposób, jej lektura nie wymaga znajomości podstaw teoretycznych prezentowanych zagadnień. Zainteresowany przedstawianą tematyką czytelnik znajdzie w niej wiele cennych wskazówek, które może wykorzystać nie tylko w pracy zawodowej, lecz także w życiu osobistym.

Ewa Duda

<https://orcid.org/0000-0003-4535-6388>

Studia doktoranckie, APS

duda.ewa@wp.pl

INFORMACJE DLA AUTORÓW

1. Tekst nie powinien przekraczać 12 stron maszynopisu formatu A4 z uwzględnieniem następujących parametrów: margines 3,5 cm z lewej strony, czcionka Times New Roman 12, interwał 1,5, na stronie 30 wierszy po 60 znaków, tj. 1800 znaków ze spacjami.
2. Teksty należy przysyłać drogą mailową (redakcja@aps.edu.pl) w pełnej wersji oraz w wersji do recenzji. W tej ostatniej należy usunąć z nagłówka swoje nazwisko i afiliację, z publikacji odwołania do badań własnych (można maskować dane pozwalające zidentyfikować Autora używając symboli XY), z bibliografii pozycje własnego autorstwa.
3. Wraz z manuskrytem należy przysłać pocztą elektroniczną wypełnione i podpisane „Oświadczenie o oryginalności publikacji, przeniesieniu praw autorskich i finansowaniu”, zawierające numer ORCID, który można uzyskać po zarejestrowaniu się na stronie <https://orcid.org/> (formularz na stronach: www.szkolaspjecjalna.aps.edu.pl; e-szkolaspjecjalna.pl).
4. Tabele, wykresy, ilustracje opatrzone numerami i tytułami oraz adnotacją, w jakim programie (innym niż Word) zostały wykonane i do którego miejsca w tekście się odnoszą, powinny być umieszczone w oddzielnych plikach.
5. Do artykułu naukowego należy dołączyć streszczenie (300 wyrazów), odzwierciedlające strukturę artykułu (wstęp, metodę, wyniki, wnioski), oraz słowa kluczowe (3–5) w języku polskim i/lub języku publikacji. Streszczenie w języku angielskim zapewnia Wydawnictwo.
6. Przypisy bibliograficzne oraz bibliografia powinny być sporządzone zgodnie ze standardem APA (6th Edition). Szczegółowe informacje na stronach internetowych: www.szkolaspjecjalna.aps.edu.pl; e-szkolaspjecjalna.pl.
7. Redakcja nie zwraca nadesłanych materiałów i zastrzega sobie prawo dokonywania zmian w tekście artykułu, nie zmieniając treści merytorycznej.
8. Teksty niespełniające wymagań Redakcji nie będą kierowane do recenzji.
9. Prawa do nadesłanych tekstów przechodzą na Wydawcę zgodnie z podpisanym przez Autorów „Oświadczeniem ...”.
10. W przypadku wykorzystania we własnej pracy obcych utworów Autorzy są zobowiązani załączyć do przekazanych materiałów zgodę – w wersji elektronicznej – na przedruk lub adaptację danego utworu albo jego fragmentu (tabel, rycin, cytatów przekraczających 400 słów itp.) od osób i/lub instytucji posiadających stosowne prawa do przedruku.
11. Autorzy zobowiązani są do starannego i rzetelnego podawania źródeł pod ilustracjami, schematami, tabelami, wykresami itp.
12. Wszelkie wykryte przejawy nierzetelności naukowej („ghostwriting” – brak ujawnienia wkładu innych osób w powstawanie publikacji, „guest authorship”, gdy udział autora w powstaniu publikacji jest znikomy lub nie miał miejsca, a pomimo to jest autorem/współautorem publikacji) będą dokumentowane i nagłaśniane.
13. Teksty recenzowane są poufnie i anonimowo („podwójna ślepa recenzja”) przez dwóch zewnętrznych ekspertów niepozostających w konflikcie interesów z autorem/autorami manuskryptu zgodnie z „Dobrymi praktykami w procedurach recenzyjnych w nauce” (2011) opracowanymi przez MNiSW.
14. Procedura recenzowania oraz etapy obiegu pracy zgłoszonej do opublikowania znajdują się na stronach: www.szkolaspjecjalna.aps.edu.pl; e-szkolaspjecjalna.pl.
15. Lista recenzentów publikowana jest w czasopiśmie raz w roku w numerze piątym.
16. Autorzy otrzymują autorski egzemplarz czasopisma.

Prenumeratę czasopisma można zamówić u jednego z kolporterów

GARMOND PRESS

Zamówienia bezpośrednio na stronie www.garmondpress.pl/prenumerata.

KOLPORTER

Zamówienia bezpośrednio na stronie prenumerata.kolporter.com.pl. Infolinia +48 41 367 88 88 (pon. – piątek, godz. 8–16).

RUCH S.A.

Zamówienia bezpośrednio na stronie prenumerata.ruch.com.pl/prenumerata. Infolinia 801 800 803 (telefony stacjonarne), 22 693 70 00 (telefony komórkowe) w dni robocze, godz. 7–16.